

HANDLINGSPLAN FÖR UTREDNING AV TRAKASSERIER OCH DISKRIMINERING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	2
Allmänna principer för att förebygga och reda ut problemsituationer inom föreningen eller på evenemang.	2
Information före evenemang	2
En deltagare på evenemang meddelar om sexuella trakasserier/ osakligt bemötande/ diskriminering/ våld	3
Vi märker att en grupp personer drar skämt som kan vara sårande	4
En deltagare ger oönskad uppmärksamhet eller tafsar	4
Någon betar sig hotfullt eller våldsamt.	5
Om vi påpekar en situation men personen inte anser sig ha gjort fel, hur kan vi då fortsätta diskussionen?	5
En deltagare meddelar om sexuella trakasserier/ osakligt bemötande/ diskriminering/ våld efter ett evenemang	5
Vi får kännedom om en händelse från före vårt styrelseår	6
En person i kafferummet/ föreningsutrymmet säger att hen känner sig felbehandlad	6
En medlem eller deltagare meddelar om osakligt bemötande i virtuellt sammanhang (Zoom, Whatsapp-grupp, Discord)	7
En styrelsemedlem eller funktionär gör sig skyldig till osakligt beteende.	7
En hedersmedlem, alumn eller utomstående person gör sig skyldig till osakligt beteende	7
Ansvarsfördelning inom föreningen och konsekvenser då en medlem eller evenemangsdeltagare betett sig dåligt.	7
Kommunikation om föreningens regler och rutiner.	8
Lista på aktörer	9

FÖRORD

Handlingsplanen är skriven av ÅAS trakasserombud i samarbete med jämställdhetsutskottet. Planen kan tas i bruk som sådan, till exempel genom att man med ett styrelsebeslut bestämmer att följa planen i verksamheten. Specialföreningar får fritt uppdatera texten; titlar på olika funktionärer, namn på evenemang och webbadresser för feedback kan sättas in.

ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR ATT FÖREBYGGA OCH REDA UT PROBLEMSITUATIONER INOM FÖRENINGEN ELLER PÅ EVENEMANG

Det ska vara en låg tröskel att ta upp trakasserier eller diskriminering – det sker genom att man lyssnar, agerar och förebygger.

Klar kommunikation om vad som gäller och vad som händer om någon gör bort sig är bra.

TÄNK ALLTID PÅ ATT PERSONER REAGERAR OLIKA OCH ÄR KÄNSLIGA FÖR OLIKA SAKER

Alla har olika tröskel för vad som känns okej – förminska aldrig någons upplevelse! Har man blivit utsatt för samma kommentarer under flera år blir man mer påverkad av dem än någon som till exempel inte brukar få frågan om “varifrån man egentligen är”.

DET ÄR LÄTTARE ATT REDA UT PROBLEM OM MAN TAR DEM TILL TALS I ETT TIDIGT SKEDE

Reagera – säg till eller gå emellan. Prata om både små och stora problem, visa att ni litar på era medlemmar och deltagare, och vågar ta diskussion.

Bemöt också den som betar sig dåligt med respekt, sjunk inte ner på hens nivå. Ge en chans för personen att ändra sig och be om ursäkt.

INFORMATION FÖRE EVENEMANG

Meddela i samband med evenemangsinformationen om hur man ska bete sig på era evenemang. Då kan ni hänvisa till dessa riktlinjer om en problemsituation uppstår. Länk till feedbackformulär och namngivna kontaktpersoner uppmuntrar deltagare att ta kontakt med funderingar redan på förhand. Det kan hända att någon vill kommentera hur evenemanget kändes förra gången det ordnades eller ställa frågor om tillgänglighet eller alkoholfrihet.

EN DELTAGARE PÅ EVENEMANG MEDDELAR OM SEXUELLA TRAKASSERIER/ OSAKLIGT BEMÖTANDE/ DISKRIMINERING/ VÅLD

ANONYMT VIA WEBBFORMULÄR

Kolla gärna webbformuläret ofta, det är trevligt om arrangören genast reagerar.

Om en specifik person är nämnd, avgör funktionären som läser meddelandet om man direkt tar en diskussion med hen.

Är det en situation som inte genast behöver åtgärdas men en deltagare velat meddela om något som kanske blir värre, bestäm vem som följer med och vad ni gör om situationen eskalerar.

Gäller meddelandet någonting gällande arrangemangen diskuterar man med de andra från föreningen vad man kan göra för att förbättra situationen.

PERSONLIGEN TILL EN AV ARRANGÖRERNA

Lyssna och ta på allvar vad personen säger. Ställ gärna följdfrågor för att få klart vad evenemangsdeltagaren helst vill att händer. Vill personen ta till tals ett problem så styrelsen känner till det, är det en situation där ett beteende måste stoppas, eller ska en diskussion tas med hen som gjort sig skyldig till något?

Om en problemsituation uppstår under ett evenemang är det två personer, exempelvis kontaktpersonerna, som tar frågan till tals. Det är lättare då man är två som representerar föreningen och ingen behöver ta en svår diskussion ensam.

Då man pratar med någon som betett sig dåligt är det bra, om möjligt, att göra det lite avskilt så har personen som betett sig illa en möjlighet att besvara kritiken utan att bli offentligt utpekad.

VI MÄRKER ATT EN GRUPP PERSONER DRAR SKÄMT SOM KAN VARA SÅRANDE

Ta saken till tals, säg till att skämten kan vara sårande för någon annan.

Ni behöver inte gå in i en detaljerad diskussion om rätt och fel – föreningens överenskomna spelregler ska följas och man ska bemöta andra respektfullt. Om ni blir ifrågasatta behöver ni inte komma på nya svar, det räcker med att konstatera samma sak: föreningens riktlinjer för vad som är ok gäller.

Hänvisar deltagare till yttrandefrihet och att de därför får skämta om vad som helst; svara till exempel att på föreningens evenemang följer man de gemensamma reglerna. Säg att man kan återkomma en annan dag och diskutera vidare.

Försök att inte vifta bort problem och tänka att personen annars är trevlig och inte menar någonting illa. Säg till, visa förtroende för att deltagarna förstår era synpunkter och att ni litar på att de inte reagerar med att bli arga. Ni kritiserar en enskild sak någon sagt, inte personen.

EN DELTAGARE GER OÖNSKAD UPPMÄRKSAMHET ELLER TAFSAR

Gå emellan om det sker en fysisk kränkning och fråga vad personen gör. Den som blir utsatt för en kränkning ska i lugn och ro få berätta sin syn på det skedda utan att den andra parten hör.

NÅGON BETER SIG HOTFULLT ELLER VÅLDSAMT

Som arrangör behöver man inte riskera sin egen säkerhet. Vänta på hjälp av andra för att lugna ner en situation om någon blir hotfull och försök vid mån av möjlighet skilja åt personen från andra festdeltagare.

Ring polisen om någon betar sig våldsamt.

OM VI PÅPEKAR EN SITUATION MEN PERSONEN INTE ANSER SIG HA GJORT FEL, HUR KAN VI DÅ FORTSÄTTA DISKUSSIONEN?

Ta fasta på er upplevelse av vad som har hänt och hur det påverkar stämningen i gruppen eller på festen. Personen som blivit utsatt har rätt till sina tankar om känslor om händelsen, det vill säga tolkningsföreträde. Ni som arrangör har rätt att säga till vad som är ok beteende.

EN DELTAGARE MEDDELAR OM SEXUELLA TRAKASSERIER/ OSAKLIGT BEMÖTANDE/ DISKRIMINERING/ VÅLD EFTER ETT EVENEMANG

ANONYMT

Om anmälan handlar om en enskild situation så är det önskvärt att prata med personen eller personerna som gjort sig skyldiga till oönskat beteende.

Mer allmän feedback om stämningen eller hur arrangemangen varit kan styrelsen diskutera sinsemellan och fundera hur man kan undvika liknande obehag i framtiden.

MED EGET NAMN OCH KONTAKTUPPGIFTER

Alla funderingar som kommer efter själva händelsen går bra att diskutera med ÅAS trakasseriombud. Till exempel vem som tar kontakt med parterna och vad som är bra att diskutera eller reda ut.

Är det frågan om en händelse som är ett brott eller ni misstänker att kan klassas som brott, diskutera med offret om hen vill göra en brottsanmälan. Man kan också ringa till polisen och fråga om råd.

Berätta för personen som anmält vad ni gjort, till exempel "vi har diskuterat med personen som behandlade dig illa". Att man får veta att ärendet behandlats är värdefullt. Känslan av att bli tagen på allvar är viktig då man råkat ut för en obehaglig situation.

VI FÅR KÄNNEDOM OM EN HÄNDELSE FRÅN FÖRE VÅRT STYRELSEÅR

Om en medlem eller deltagare vill ta till tals trakasserier eller diskriminering som skett något år tillbaka är det mycket svårare för er som aktiva just nu att agera. Lyssna till personen och var med låg tröskel i kontakt med ÅAS trakasseriombud. Personen som nu vill diskutera har säkert ett behov av att få situationen utredd och ska få hjälp med det.

EN PERSON I KAFFERUMMET/ FÖRENINGSUTRYMMET SÄGER ATT HEN KÄNNER SIG FELBEHANDLAD

Ta reda på mer om vad som hänt och varför personen känner sig felbehandlad. Vill hen att ni genast säger ifrån och ber någon sluta med en viss typ av skämt? Säg då till sakligt och lugnt att sexistiska/ rasistiska/ kränkande skämt inte hör hemma i ert utrymme eller i sammanhanget.

Är det sätt att uttrycka sig som är kränkande och upprätthåller stereotyper, som känns obekvämt? Fundera tillsammans med någon annan ur styrelsen när och hur det är bäst att ta diskussionen. Att diskutera på plats är oftast lättare och smidigare än i en chatt. Det är vanligt att en viss sorts skämt blir överdrivna i en tät grupp. Diskutera varför något är roligt och varför det kan vara obehagligt eller stressande för någon annan. Man kan säga genast: “not cool”/ “alla verkar inte tycka att det här är roligt”/ “vi kanske får fundera på om det där är lämpligt beteende i vårt studieutrymme”.

EN MEDLEM ELLER DELTAGARE MEDDELAR OM OSAKLIGT BEMÖTANDE I VIRTUELLT SAMMANHANG (ZOOM, WHATSAPP-GRUPP, DISCORD)

Kommentera det skedda genast och be personen sluta, och radera osakliga meddelanden eller bilder hen inte haft lov att dela. Bestäm om arbetsfördelning också inför distansevenemang, vem är administratör, vem alla bestämmer om någon ska uteslutas?

Styrelsen kan besluta att utestänga en person från till exempel en Whatsapp-grupp om en medlem uttryckt sig väldigt grovt eller om ett problematiskt beteende fortsätter trots tillsägning. En utestängning kan ske för en viss tid, beroende på hur allvarlig händelsen var.

EN STYRELSEMEDLEM ELLER FUNKTIONÄR GÖR SIG SKYLDIG TILL OSAKLIGT BETEENDE

Vi följer samma handlingsplan och behandlar händelsen lika som andra. Är det svårt att ta till tals problemen med en vän/ styrelsekollega, kan ÅAS trakasserierombud ta ett möte med personen.

EN HEDERSMEDLEM, ALUMN ELLER UTOMSTÅENDE PERSON GÖR SIG SKYLDIG TILL OSAKLIGT BETEENDE

Vi följer samma handlingsplan och behandlar händelsen lika som andra, oavsett status eller medlemskap.

ANSVARSFÖRDELNING INOM FÖRENINGEN OCH KONSEKVENSER DÅ EN MEDLEM ELLER EVENEMANGSDELTAGARE BETETT SIG DÅLIGT

VEM BESTÄMMER OM PORTFÖRBUD TILL EVENEMANG ELLER FÖRENINGSGUTRYMME?

Styrelsen kan besluta att en person inte får delta i föreningens verksamhet under en viss tid.

Studentutrymmen på ÅA som föreningen använder men inte officiellt bestämmer över, kan man inte utesluta någon från. Om en person betar sig störande eller kränkande och inte slutar trots tillsägelser så ska man meddela ÅA:s säkerhetsansvariga. ÅAS trakaseriombud kan ge råd om vem man ska kontakta i oklara situationer.

VEM BESTÄMMER OM NÅGON BLIR UTSLÄNGD?

De som är ansvariga under kvällen ska kunna besluta om att avlägsna en person som förstör evenemanget för andra. Kom överens på förhand om att till exempel två från arrangörens sida räcker för ett sådant beslut.

HUR GÅR VI TILL VÄGA OM VI ÖVERVÄGER ATT SLÄNGA UT EN DELTAGARE?

Diskutera först, ge till exempel en muntlig varning, var tydlig med att om beteendet fortsätter är festen slut för hen. Beter sig någon hotfullt eller aggressivt ska det förstås gå att avlägsna personen direkt.

Enligt föreningslagen kan bara ett medlemsmöte besluta om att utesluta en medlem ur föreningen. I första hand kan man försöka reda ut konflikter genom att ta till tals själv, eller genom att ta hjälp av trakasseriombuden. Om man funderar på vilka regler som finns och vad man kan göra, kontakta gärna föreningsansvariga eller trakasseriombuden på ÅAS.

KOMMUNIKATION OM FÖRENINGENS REGLER OCH RUTINER

- Använder vi ÅAS affischer om trakasserier och diskriminering i utrymmen där våra medlemmar vistas eller på evenemang vi ordnar?
- Vill vi lägga till vår egen logo och någon text på affischen som komplement?
- Använder vi texten på affischerna som stöd i diskussioner med medlemmar och deltagare om vad som inte är ok?
- Har vi information inför evenemang om vilket beteende som inte godkänns?
- Har vi information inför evenemang om hur man ska agera om man märker osakligt beteende?
- Vet våra medlemmar och deltagare vad vi gör om någon känner sig utsatt och felbehandlad?

LISTA PÅ AKTÖRER

- **Styrelsen** – ansvarig för verksamheten under året.
- **Funktionärer** – till exempel festkommittéer eller exkursionsansvariga, ansvarar tillsammans med styrelsen för evenemangen och stämningen.
- **Kontaktpersoner** – kan utses för året eller för enskilda evenemang, praktiskt de som tar emot frågor och kommentarer, men alla på plats från arrangören har ansvar på ett evenemang.
- **ÅAS trakasseriombud** – anställda på studentkåren, har tystnadsplikt, kan ge råd eller hjälpa reda ut problemsituationer.
- **ÅA:s kontaktpersoner** – anställda på Åbo Akademi, kan diskutera, ge råd och hjälpa.
- **ÅA:s säkerhetsansvariga** – kontaktperson om någon beter sig hotfullt eller kränkande i ÅA:s utrymmen.

2022